

UZUPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD			PESEL																	

*miejsce
na naklejkę*

**EGZAMIN MATURALNY
Z JĘZYKA LITEWSKIEGO
POZIOM PODSTAWOWY**

DATA: **24 maja 2017 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **9:00**

CZAS PRACY: **170 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **50**

**UZUPEŁNIA ZESPÓŁ
NADZORUJĄCY**

Uprawnienia ucznia do:

dostosowania
kryteriów oceniania

NOWA FORMUŁA

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 12 stron (zadania 1–10).
Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
3. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
4. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
5. Możesz korzystać ze słowników językowych.
6. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
7. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

MOL-P1_1P-172

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 1.–4.

Gediminas Kukta

Esame ne tai, kas atrodome

Vladas Drėma. „Dingęs Vilnius“. – Vilnius: „Versus aureus“, 2013.

Vladas Drėmos (kultinis) „Dingęs Vilnius“ yra vienas didžiulis *tai buvo*. Naujai perleista knyga gražina smalsumą ir norą suprasti ilgą ir tragišką mylimo, bet negražinamai pasikeitusio miesto istoriją. Šiandien atmintis apie jį traukiasi kaip Šagrenės oda. Vilnius virsta neatpažįstamu *iščiustytu* sintetiniu miestu su pigiomis šaligatvių plytelėmis, dangoraižiais, distrofikėmis liepaitėmis, steriliais Valdovų rūmais ir *čiliakais, kenkenais ir kofeinais* ant kiekvieno kampo.

Atmintį šiandien dažnai suvaidiname. Per valstybines šventes – visuomet. Tik ta atmintis, regis, siekia vos dvidešimtmetį. Todėl per oficialius renginius vis dar skamba tik žodžiai apie „grįžimą į Europą“, „grįžimą namo“. Pamirštant, jog Lietuvos (Vilniaus) istorija kur kas senesnė, sudėtingesnė ir spalvingesnė.

Deja, šiandien gausu manančių kitaip. Tai nieko daugiau, tik proto sintetika. Nieko daugiau, tik mąstymo klaida. Ko norėti – nesugebame ištaisyti klaidos Kudirkos paminkle iškaltuose himno žodžiuose. Ką jau kalbėti apie tokią „nepaslankią“ medžiagą kaip mąstymas. Neseniai vienas pažįstamas apie Vilnių pasakė: visais laikais jis buvo ne tai, kas atrodė. Geriausias pavyzdys, anot jo – kietai surištos ir kaspinais papuoštos merginų kasos pokario Vilniaus fotografijose. Nebuvo ko valgyti, kur glaustis, užtat ilgi plaukai reprezentatyviai tvarkingai gulė ant pečių. Bent jau prieš objektyvą. Šiandien situacija nepasikeitė. Kažkur po pigių dažų sluoksniu dūsta unikalios freskos, t. y. slepiasi/slepiamas *kitas* miestas.

Šalia konkrečios ir išsamios faktinės informacijos, Vladas Drėma pateikia vaizdingų miesto aprašymų, yra gabus pasakotojas. Tokie intarpai gyvina tekstą, žadina vaizduotę. Jis kruopščiai parodo, kaip keitėsi Vilniaus architektūra, gatvės, kaip kūrėsi rajonai. Niokotas karų, sukilimų ir gaisrų, netekęs daugybės puošnių pastatų, bažnyčių, cerkvių, sinagogų, Vilnius fenomenaliai išliko, vis atgydavo kaip tas paukštis Feniksas. Tačiau ne toks, koks buvo anksčiau.

Vilnius – dingęs. Bet atrandamas.

„Literatūra ir menas“ 2013.07.26, nr. 3437, p. 25.

1 užduotis (0–3)

Parašykite teksto santrauką (40–60 žodžių).

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2 užduotis (0–2)

a) Iš pirmos pastraipos išrašykite du jaunimo žargono žodžius.

1.

2.

b) Paaiškinkite, koku tikslu šie žargono žodžiai yra pavartoti.

.....

.....

3 užduotis (0–1)

Nustatykite, kaip sakiniai atitinka tekstą. Pažymėkite A, jeigu sakinys atitinka tekstą, arba N, jeigu neatitinka teksto.

1.	Pirmoje pastraipoje autorius cituoja V. Drėmos mintis.	A	N
2.	Trečioje pastraipoje autorius reiškia savo ir kito asmens nuomonę.	A	N
3.	Ketvirtoje pastraipoje autorius komentuoja knygos turinį.	A	N

4 užduotis (0–1)

Pateikite po vieną žodžių *niokoti* ir *dingti* antonimą.

niokoti –

dingti –

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 5.–9.

Kauno technologijos universiteto (KTU) Tarptautinio semiotikos instituto vadovo naujausias projektas – Dainuojančios revoliucijos Lietuvoje tyrimas. Pasak D. Martinelli, jo išleista monografija bus pirmoji rimta studija anglų kalba apie svarbų muzikos vaidmenį Lietuvos nepriklausomybės judėjimo metais.

– **Kaip susidomėjote Dainuojančia revoliucija?** – paklausėme Dario Martinelli.

– Aš jau kurį laiką užsiimu populiariosios muzikos ir jos panaudojimo politiniams tikslams tyrimais. Tačiau apie Lietuvos Dainuojančią revoliuciją – paslėptą jūsų istorijos brangakmenį – sužinojau faktiškai tik persikėlęs gyventi į Lietuvą, iš savo žmonos.

Natūralu, jog man kilo klausimas: kaip gali būti, kad tiek mažai žinau apie muzikinį įvykį, kuris turėjo milžinišką įtaką šalies nepriklausomybės judėjimui? Pasirodė, kad tiesiog lietuviai apie tai yra išleidę labai mažai informacijos anglų kalba. Palyginimui – estai

sugebėjo sugeneruoti tiek angliško turinio šia tema, jog tarptautiniame kontekste Dainuojančią revoliuciją imta laikyti Estijos, o ne Baltijos šalių fenomenu.

[...]

Esu muzikologas, tad pagrindinis mano tyrimų objektas yra muzika. Pavyzdžiui, tyrinėjant muziką, turinčią politinę prasmę, natūraliai kyla noras akcentuoti žodžius, nes jie perduoda prasmę. Tačiau man įdomu tai, kad ir pati muzika gali perduoti politinę žinią. Tai yra – kai kurios dainos yra svarbios ne tik dėl to, *ka* jos sako, bet ir dėl to, *kaip* jos tą daro.

– Gal galite pateikti pavyzdžių?

– Pavyzdžiui, kai kalbame apie Dainuojančią revoliuciją, turime omenyje du skirtingus repertuarus: vienas iš jau egzistuojančių dainų, kurios iš naujo tapo populiarios, pavyzdžiui, lietuvių liaudies, nacionalinės dainos, kitas – naujos dainos, sukurtos tuo metu.

Pirmuoju atveju revoliucingumas pasireiškė tuo, kad žmonės drįso viešai atlikti dainas, kurios sovietų valdžios buvo uždraustos. Tokia pat drąsa paremtas ir Kalėdų giesmių giedojimas namuose, apskritai, Kalėdų šventimas religijos draudimo laikotarpiu.

Antruoju atveju galima arba tyrinėti dainų, kuriose sarkastiškai išjuokiamas sovietinis režimas, įvairovę, arba atkreipti dėmesį į šių dainų žanrus. Pavyzdžiui, tuo laikotarpiu vykęs Roko maršas, kuriame koncertavo tokios grupės, kaip „Katedra“ arba „BIX“, yra muzikinis protestas žanro prasme. Rokas, pankrokas, metalas išreiškia maišto, asmeninės laisvės idėją, kuri buvo nepriimtina sovietų valdžiai.

– Dainuojančią revoliuciją vadinate „geriausiai saugoma lietuvių paslaptimi“. Kas dėl to labiau nukentėjo – ar mes, ar pasaulis?

– Manau, kad daug prarado abi pusės: pasaulis nežino apie tokio masto taikaus protesto būdą, kuris ženkliai prisidėjo prie šalies nepriklausomybės atgavimo. Tarptautinėje muzikologijoje, kai kalbama apie politinę muziką, kaip pavyzdys dažniausiai pasitelkiami keletas įvykių, dažniausiai Jungtinėse Amerikos Valstijose, kai kada – Vakarų Europoje. Dažniausiai minimas Vudstoko festivalis, kurio šūkis „Taika, meilė ir muzika“ skamba ir šiandien, tačiau Baltijos šalių Dainuojanti revoliucija lieka nuošalyje. Politinės muzikos tyrimai tikrai praturtėtų, jei būtų žinoma apie tokio svarbaus, keletą metų trukusio įvykio, kaip Baltijos šalių Dainuojanti revoliucija, egzistavimą.

Tačiau, mano nuomone, neišnaudodama galimybės prisistatyti kaip šalis, kurioje vyko tokio masto įvykiai, daugiausia praranda pati Lietuva. Kartais man atrodo, kad lietuviai tarsi truputį gėdijasi savo nuopelnų, drovisi girtis savo paveldu.

[...]

Kai daugiau sužinojau apie šiuos įvykius, man padarė neišdildomą įspūdį dvasia, kuri skatino šiuos procesus. Taip supratau, kad šis įvykis padėjo Baltijos šalių istorijos pamatus, todėl jis turėtų būti švenčiamas, jo prasmė deramai perteikta jaunajai kartai. Baltijos kelią laikau vertu įtraukti į pačių svarbiausių žmonijos istorijoje pacifistinių judėjimų dešimtuką.

2015.08.21

<http://ktu.edu>

5 užduotis (0–1)

Kodėl, D. Martinelli nuomone, apie Lietuvos Dainuojančią revoliuciją reikia rašyti anglų kalba?

.....

.....

.....

6 užduotis (0–2)

Paaiškinkite D. Martinelli Lietuvos Dainuojančios revoliucijos apibūdinimą „geriausiai saugoma lietuvių paslaptis“.

a) Apibūdinimo paaiškinimas:

.....

.....

.....

b) Pažymėkite teisingą atsakymą. Frazėje „geriausiai saugoma lietuvių paslaptis“ slypi

- A. palyginimas.
- B. ironija.
- C. alegorija.
- D. oksimoronas.

7 užduotis (0–1)

Kuri patarlė išreiškia Martinelli pastebėtą lietuvių būdo savybę, minimą atsakyme į paskutinį klausimą?

- A. Būk girtinas, bet nesigirk.
- B. Gėda už dūmus labiau akis graužia.
- C. Girtybė malonę, gėdą ir bėdą padaro.
- D. Gėda žmogui kvailai kalbėti, bet ne gėda nežinant tylėti.

8 užduotis (0–1)

Paaiškinkite, kaip pasireiškė Dainuojančios revoliucijos *revoliucingumas* muzikos prasme.

.....

.....

.....

.....

9 užduotis (0–1)

Dabartinės lietuvių kalbos žodyne pateikiamos 2 žodžio *revoliucija* reikšmės:

- 1) radikalus visuomenės struktūros, politinės santvarkos, valstybinės valdžios, ekonominės sistemos pasikeitimas, susijęs su jėga ir ginkluota kova;
- 2) kokybinis gamtos, visuomenės, pažinimo reiškinių raidos staigus pasikeitimas.

Keinys S. (vyr. red.), *Dabartinės lietuvių kalbos žodynas*. Kaunas, 1993.

Kuri iš šių dviejų reikšmių yra susijusi su Dainuojančia revoliucija? Parašykite numerį.

.....

10 užduotis

Wybierz jeden temat i napisz wypracowanie

1 tema. Ar verta pasiaukoti dėl kitų žmonių? Atskleiskite temą remdamiesi pateikta Dalios Grinkevičiūtės atsiminimų knygos *Lietuviai prie Laptevų jūros* ištrauka ir kitais kultūros tekstais. Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė negu 250 žodžių.

Dalia Grinkevičiūtė
Lietuviai prie Laptevų jūros

1950 m. spalio mėnesį mane susekė ir suėmė. Uždarė į Kauno tardomąjį kalėjimą ir pateikė kaltinimą pagal baudžiamojo kodekso 82 str. – pabėgimas iš ištremimo. Tardymo organus domino, kur slapstosi Motina, kas teikė prieglobstį ir materialinę pagalbą.

Nė į vieną iš šių klausimų atsakyti negalėjau neišduodama žmonių, kurie mums padėjo. Todėl iš karto pasakiau: teisybės sakyti negaliu, meluoti nenoriu. Už gerumą ir kilnumą taip neatsakoma. Kai dėl Motinos, galiu pasakyti tik tiek – mirė 1950 m. gegužės 5 d. Manimi, žinoma, nepatikėjo. Reikalavo pasakyti gydytojų pavardes, kokiose kapinėse, kokia pavarde palaidota. Ir į šiuos klausimus atsakyti aš taip pat atsisakiau. Po poros dienų tardytojas triumfuodamas mane „demaskavo“: patikrinti visi Lietuvos CBAĮ biurai ir nustatyta, kad tą dieną tokio amžiaus moteris Lietuvoj nemirė. Mamytės mirties faktas buvo atmestas kaip melagingas. Na ir ačiū Dievui. Pastebėjau, kad jie niekada netiki teisybe. O labiausiai bijojau, kad nesužinotų, kur Mamytė palaidota, nes tada tuoj pat darytų palaikų ekshumaciją.

Kadangi tardymas visiškai nežengė į priekį, nuolat keitėsi tardytojai. Į tardymą kviesdavo beveik kiekvieną naktį, tik pradėjus miegoti. O šeštą ryto jau signalas keltis. Dieną net sėdinti prisnūsti negalima – tuoj baudžia. Miego trūkumas labai vargino.

Savaitėmis su tardytojais tūpčiojome vietoje. Galų gale, išvarginę mane ir patys save, tardymą užbaigė tu, kuo ir pradėjo.

Gydytojai, gydę mano Motiną, žmonės, kurie mums teikė prieglobstį, slėpė, nenukentėjo. Dauguma jų tebėra gyvi ir gyvena Kaune ir Vilniuje. Saugumo įsitikinimu, Mamytė tebebuvo gyva ir jos aktyviai ieškojo iki 1953 metų.

Kartą, apie 5 val. vakaro, man buvo liepta apsirengti ir išeiti iš kameros. Koridoriais, laiptinėmis prižiūrėtojas mane išvedė į kalėjimo kiemą. Nesupratau, kur mane veda. Priėjome kalėjimo vartus. Prie durų, vedančių tiesiai į gatvę, laukdamas manęs stovėjo elegantiškas ir gražus maždaug 27–28 metų vyriškis. Maloniai šypsodamas pasisveikino ir paprašė eiti su juo, bet rankų nelaikyti už nugaros. Paprasčiausiai stumtelėjo duris, ir mes išėjome į Mickevičiaus gatvę. Buvo rudens vakaras. Žmonės ėjo iš darbo, užsukdavo į parduotuves. Studentų būrys išbėgo iš fakulteto rūmų. Atsidūrėme tarp praeivių. Gražus ir be galo brangus buvo mano gimtasis Kaunas tą rudens vakarą. Ėjome tylėdami ir neskubėdami. Karo muziejaus sodelyje prisėdome ant suoliuko. Man vis atrodė, kad aš sapnuoju. Kas padovanojo man šį paskutinį pasivaikščiojimą po gimtąjį miestą? Paskui įėjome į patalpą Donelaičio ir Gedimino gatvių kampe. Tarnautojų nesimatė, įėjome į vieną iš kabinetų. Atsisėdome. Mano malonusis palydovas paklausė, ar aš nenorėčiau gyventi Kaune legaliai ir mokytis? Pasirodo,

tai visai paprasta. Jeigu noriu, tai artimiausiomis dienomis mane paleis iš kalėjimo. Bylos į Maskvą nesiųs. Ir į Jakutiją atgal važiuoti taip pat nereikės. Aš paprasčiausiai eisiu į namus. O iš manęs reikės labai nedaug – tik nedidelės pagalbos organams.

Viskas aišku. Aš tikriausiai turėsiu įeiti į savo tėvų draugų ir pažįstamų namus. Jie atidarys duris draugui, o iš tikrųjų išliauš gyvatė, pasiruošusi be gailės paleisti juos Sibiro kančių keliais. Dabar aš supratau, kas mano malonusis palydovas.

Pasakiau, kad renkuosi savo 3 metus lagerio už pabėgimą ir grįžimą į Jakutiją. Jis santūriai šyptelėjo ir paaiškino, kad aš truputį klystu dėl bausmės: manęs laukia ne treji metai lagerio, o 20 metų katorgos, ir aš pati sau nuosprendį pasirašiau. Padavė man popieriaus lapą, kuriame iš tikrųjų buvo mano parašas. Ir aš prisiminiau: Jakutske visiems tremtiniam buvo pranešta, kad pagal naują įsaką pabėgimas iš tremties bus baudžiamas iki 20 metų katorgos. Kaip ir visi, aš taip pat pasirašiau, kad naująjį įsaką skaičiau. Netrukus pabėgome. Ir štai dokumentas čia. 20 metų katorgos... O dabar man dvidešimt treji. Galas net mintim neapčiuopiamas. Gražinau dokumentą. Pasaulis ima kažkur grimzti. Pašnekovas tylėdamas laukia.

Tai štai kas man padovanojo šį nuostabų pasivaikščiojimą. Parodė ir akimirką leido pajusti gyvenimą, kuris iš manęs atimtas visiems laikams, kurio niekada nebus, bet kurį siūlo mainais už garbę ir sąžinę.

Paprašiau nuvesti mane atgal į kalėjimą. Išbuvus pusmetį Kauno tardomajam kalėjime, atėjo iš Maskvos ypatingosios komisijos nuosprendis.

Mane nuvedė iš kameros į kabinetą. Jame buvo du saugumo karininkai. Perskaitė nuosprendį: už pabėgimą – 3 metai lagerio. Atlikus bausmę, grąžinti į Jakutiją.

Po nuosprendžio pasirašyti atsisakiau. Į klausimą – kodėl? – atsakiau, kad šis nuosprendis neturi jokio juridinio pagrindo. Ištrėmimas yra bausmė. Ištrėmti gali tik teismas už nusikaltimą. Mane ištrėmė vaiką be jokios kaltės ir teismo, vien dėl to, kad gimiau toj, o ne kitoj šeimoj. Todėl ir savo išvykimo iš Jakutijos nelaikau nei pabėgimu, nei nusikaltimu. Nuosprendžio nepripažįstu.

Elektroninė lietuvių kalbos ir literatūros chrestomatija
11–12 klasei. Versija 1.0., 2012, p. 1950–1952.

2 tema. Interpretuokite pateiktą eilėrašį. Suformuluokite tezę ir ją pagrįskite. Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė negu 250 žodžių.

Vincas Kudirka

LABORA!

Kol jaunas, o broli, sėk pasėlio grūdus
Ir dirvos ne'pleiski! Tuomet, kada jausi,
Kaip kūns ima stingti, dvasia jau susnūdus,
Vėlu juk prie darbo: nesėsi – nepjausi.

Kol dega krūtinėj šventa ugnis toji,
Kur traukia prie darbo ir duoda tiek vieko,
Jog menkas ir silpnas net milžinu stoji,
O, dirbk, idant neitų ugnis ta ant nieko!

Kol da idealais, broli, besigėrėsi,
Siek prie idealo, tik doru ir aukšto,
O skubink! Paskui tu... jų išsižadėsi

Dël trupinio aukso, gardaus valgio šaukšto.

Gyvenimo knygą skaityk laps į lapą,
Nestodams, kad kartais, į tinginius kliuvęs,
Tu nesupelytum ir neitum į kapą
Be likusio ženkle, kad žmogumi buvęs.

O jeigu apilsį sunkiam darbe savo
Ir, nykstant spėkoms jau, nuliūsi, nerimsi,
Tai žvilgtelk ant darbo jaunų draugų tavo –
Vienoj akimirkoj iš naujo atgimsi.

1889 m.

<http://old.antologija.lt>.

WYPRACOWANIE

na temat nr

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Blank page with horizontal dotted lines for writing.

A series of 24 horizontal dotted lines spanning the width of the page, intended for writing.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Tabele wypełnia egzaminator!

		Liczba punktów	Suma	Uzasadnienie przyznania 0 punktów
rozprawka	A.	0 - 3 - 6		
	B.	0 - 4 - 6 - 9 - 12		
interpretacja	A.	0 - 2 - 4 - 6		
	B.	0 - 4 - 8 - 12		
	C.	0 - 1 - 2		
	D.	0 - 2 - 4		
	E.	0 - 1 - 2		
	F.	0 - 1 - 3		
	G.	0 - 2 - 4		
	H.	0 - 2 - 4		

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)